

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2023

Chișinău

**privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul energiei

Victor PARLICOV

Ministrul Justiției

Veronica MIHAILOV-MORARU

Vizează:

Secretar general al Guvernului

Artur MIJA

Aprobată în şedinţa Guvernului
din

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial:

- art. 2, 6c, 7, 9 și 10 din Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr L 280 din 28 octombrie 2017, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr.2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022

- art. 1-3a, 13, 15-22, 24 din Regulamentul (CE) Nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr L 211 din 14 august 2009, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2011/02/MC-EnC, și modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 privind modificarea Regulamentelor (CE) nr. 2017/1938 și nr. 715/2009, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 173 din 30 iunie 2022, în varianta adaptată și adoptată prin decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022.

Articol I – Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193 – 203, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Clauza de armonizare va avea următorul cuprins:

„Prezenta lege transpune:

– art.1–42, 44–48, precum și Anexa I din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2011/02/MC-EnC din 6 octombrie 2011;

– art. 2, art. 5, art. 6c, 7, art. 9, art. 10 și Anexa III din Regulamentul (CE) nr. 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaze naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 994/2010, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 280 din 28 octombrie 2017, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022;

– art. 1 – 3a, art. 13, art. 15 - 22, art. 24, precum și Anexa I din Regulamentul (CE) nr.715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1775/2005, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2011/02/MC-EnC, și modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 privind modificarea Regulamentelor (CE) nr. 2017/1938 și nr. 715/2009, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 173 din 30 iunie 2022, în varianta adaptată și adoptată prin decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022;

– art. 3, art. 6, art. 10, art. 12, art. 14, art. 17–20 și art. 34 din Regulamentul (CE) nr. 2017/460 al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind structurile tarifare armonizate pentru

transportul gazelor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 72 din 17 martie 2017, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Grupului Permanent de Nivel Înalt al Comunității Energetice nr. 2018/07/PHLG-EnC din 28 noiembrie 2018;

– Regulamentul (CE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/10/MC-EnC din 29 noiembrie 2018.”;

2. În tot cuprinsul legii:

1) cuvintele „depozit de stocare”, ”operator al depozitului de stocare” la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „instalație de stocare”, respectiv ”operator al instalației de stocare” la forma gramaticală corespunzătoare;

2) cuvintele „cont de echilibrare operațională” la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „cont operațional de echilibrare”, la forma gramaticală corespunzătoare;

3) La art. 40 alin. (9), art. 70 alin. (10), art. 104 în denumire și alin. (5) lit. (b), art. 105 în denumire și alin. (1), (2), (4), (7), (9) și (10), art. 106 alin. (1-3), art. 107 alin. (1) lit. (i):

textul “pe piața” se modifică cu textul “în sectorul”.

4) - La art. 7 alin. (3) lit. (h), art. 8 alin. (1) lit. (q), art. 39 alin. (3), art. 93, art. 97⁷ alin. (1), art. 108 alin. (1), după textul „părți ale Comunității Energetice” se completează cu textul „, din statele membre ale Uniunii Europene”;

- La art. 11 alin. (1), textul „, din țările părți ale Comunității Energetice la consumatorii finali din Republica Moldova” se completează cu textul „,din țările părți ale Comunității Energetice sau din statele membre ale Uniunii Europene la consumatorii finali din Republica Moldova, în conformitate cu acordurile încheiate în acest sens;
- La art. 72 alin (2) lit. (c), textul „părți ale Comunității Energetice” se completează cu textul „, ale statelor membre ale Uniunii Europene”;
- La art. 104 alin (2) lit. f) și art. 107 alin. (1) lit. (f), textul „părți ale Comunității Energetice” se completează cu textul „, cu statele membre ale Uniunii Europene”;
- La art. 108 alin (2), textul „părți a Comunității Energetice” se completează cu textul „, a unui stat membru al Uniunii Europene”;

3. Articolul 2:

1) la noțiunea „certificare”:

după cuvintele „de către operatorul sistemului de transport” se completează cu textul „, de către operatorul instalației de stocare”;

după cuvintele „impuse operatorului sistemului de transport” se completează cu textul „,operatorului instalației de stocare”;

2) la noțiunea „debitul de extracție”, cuvintele „care folosește un depozit de stocare are dreptul să extragă gazele naturale din depozitul de stocare respectiv” se substituie cu cuvintele „care folosește o instalație de stocare are dreptul să extragă gazele naturale din instalația de stocare respectivă”;

3) la noțiunea „debitul de injecție”, cuvintele „care folosește un depozit de stocare are dreptul să injecteze gaze naturale în depozitul de stocare respectiv” se substituie cu cuvintele „care folosește o instalație de stocare are dreptul să injecteze gaze naturale în instalația de stocare respectivă”;

4) după noțiunea „instalație de racordare” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*instalație de stocare subterană* – instalație de stocare care este deținută și/sau exploatată de o întreprindere de gaze naturale și care este utilizată pentru stocarea gazelor naturale, inclusiv a stocurilor de echilibrare și care este conectată la o rețea de transport sau de distribuție, cu excepția rezervoarelor sferice supraterane sau a stocării în conductă;”;

5) după noțiunea „nominalizare” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„obiectiv de creare a stocurilor de gaze naturale - obiectiv obligatoriu privind nivelul de stocuri de gaze naturale raportat la capacitatea agregată a instalațiilor de stocare subterană, stabilit pentru țările părți ale Comunității Energetice sau pentru statele membre ale Uniunii Europene în care există instalații de stocare subterană;”;

6) noțiunea „operator al depozitului de stocare” va avea următorul cuprins:

„operator al instalației de stocare – întreprindere de gaze naturale titular de licență pentru stocarea gazelor naturale care desfășoară activitatea de stocare a gazelor naturale și exploatează o instalație de stocare;”;

7) la noțiunea „operator al sistemului de transport”, textul „dispune de rețele de transport al gazelor naturale,” se exclude;

8) la noțiunea „parte a Comunității Energetice”, textul „, , precum și Uniunea Europeană și statele sale membre” se exclude;

9) la noțiunea „produse energetice angro”, la lit. (a) și (b), după textul „în țările părți ale Comunității Energetice” se completează cu textul „, în statele membre ale Uniunii Europene”;

10) după noțiunea „stație de regalare-măsurare” se introduc două noțiuni noi cu următorul cuprins:
„stoc de echilibrare – cantitate de gaze naturale nelichiefiate care sunt:

a) achiziționate, gestionate și stocate în instalații de stocare subterană de către operatorii sistemelor de transport sau de o entitate desemnată exclusiv pentru îndeplinirea funcțiilor sale și pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale; și

b) utilizate numai în cazul în care acest lucru este necesar pentru menținerea în funcțiune a sistemului de gaze naturale în condiții de siguranță și fiabilitate;

stoc de securitate - cantitate de gaze naturale nelichiefiate stocate în instalații de stocare, care sunt achiziționate, gestionate și stocate de entitatea desemnată conform art. 108¹, și care pot fi utilizate în condițiile stabilite la alin. (8) din articolul menționat;”.

4. Articolul 4:

1) alineatul (1) litera k), cuvintele „depozitelor artificiale de stocare a gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „instalațiilor de stocare”;

2) se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura utilizarea, până la 1 noiembrie a fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Stocurile de gaze naturale care urmează a fi create în acest scop includ stocurile prevăzute la art. 108¹ și art. 108²-108³.”

5. Articolul 7 alineatul (1), se completează cu lit. (v) cu următorul cuprins:

„v) instituie și întreține baza de date în format electronic, a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți, prezentată de titularii de licență pentru furnizarea gazelor naturale.”

6. Articolul 15, se completează cu alin. (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Titularul de licență pentru furnizarea gazelor naturale este obligat să prezinte Agenției, în termenele și în condițiile stabilite de aceasta, baza de date în format electronic, a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți.”

7. Articolul 16 alineatul (6), după textul „să transmită” se completează cu textul „Agenției și”.

8. Se completează cu **articolul 42¹** cu următorul cuprins:

„, **Articolul 42¹**. Dezvoltarea capacităților bidirecționale

(1) Operatorii sistemelor de transport sunt obligați să asigure capacitate fizică permanentă pentru transportul gazelor naturale în ambele direcții (în continuare „capacitate bidirecțională”) la toate interconexiunile cu țările vecine. Dezvoltarea sau majorarea capacității bidirecționale a unei interconexiuni se realizează în conformitate cu cerințele stabilite în Anexă și cu respectarea principiilor generale stabilite la art. 42. Prin excepție, operatorii sistemelor de transport pot obține o derogare la obligația stabilită în prezentul alineat, cu respectarea procedurii și a cerințelor stabilite în Anexă.

(2) Costurile de investiție realizate în mod eficient în legătură cu executarea obligației stabilite la alin. (1) se iau în considerare la stabilirea tarifelor pentru serviciul de transport al gazelor naturale, cu respectarea principiilor stabilite în prezentul articol.

(3) În cazul în care o investiție identificată ca fiind necesară pentru dezvoltarea sau majorarea capacității bidirecționale a unei interconexiuni nu este cerută de piață, dar este considerată necesară din punct de vedere al securității aprovizionării cu gaze naturale și dacă investiția respectivă generează costuri în Republica Moldova și o țară parte a Comunității Energetice sau un Stat Membru al Uniunii Europene (în continuare – *părți implicate*), sau într-o parte implicată în beneficiul unei alte părți implicate, Agenția, în cooperare cu autoritatea națională de reglementare din cealaltă parte implicată (în continuare – *autoritatea de reglementare implicată*) adoptă o decizie coordonată cu privire la modalitatea de alocare transfrontalieră a costurilor până la luarea unei decizii privind efectuarea investiției respective, cu respectarea procedurii stabilite în Anexă.

(4) La alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția ține cont de principiile privind examinarea cererilor de investiție în legătură cu proiectele de interes comun în cadrul Comunității Energetice, stabilite în Legea cu privire la energetică, care sunt relevante pentru proiectele de infrastructură din sectorul gazelor naturale, în special în măsura în care beneficiile aferente investițiilor în infrastructură contribuie la sporirea securității aprovizionării cu gaze naturale în părțile implicate, precum și de investițiile deja efectuate în infrastructura în cauză.

(5) Decizia privind alocarea transfrontalieră a costurilor trebuie să urmărească evitarea oricărui efect impropriu de distorsionare a pieței gazelor naturale și să nu denatureze în mod nejustificat concurența și funcționarea corespunzătoare a pieței gazelor naturale, atât la nivel național, precum și la cel regional. ”

9. Articolul 51, alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Activitatea de stocare a gazelor naturale se desfășoară de operatorul instalației de stocare în temeiul licenței pentru stocarea gazelor naturale, eliberată de Agenție în condițiile legii.

(2) Operatorul instalației de stocare este în drept să participe la piața gazelor naturale în calitate de participant specific pentru a achiziționa gaze naturale în scopuri operaționale în condițiile stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare ale Agenției.”.

10. Se completează cu **articolele 52¹ și 52²** cu următorul cuprins:

„**Articolul 52¹**. Certificarea operatorului instalației de stocare

(1) Înainte de a fi desemnată în calitate de operator al instalației de stocare, prin eliberarea licenței pentru stocarea gazelor naturale, întreprinderea de gaze naturale urmează să fie certificată în conformitate cu procedura prevăzută în prezentul articol. Cererea privind certificarea în calitate de operator al instalației de stocare se depune la Agenție până la punerea în funcțiune a unei instalații de stocare subterană nou construită, astfel încât la momentul punerii în funcțiune a acesteia întreprinderea respectivă să fie în măsură să finalizeze procedura de certificare. La cererea privind certificarea solicitantul anexează documentele care demonstrează îndeplinirea cerințelor privind separarea operatorului instalației de stocare stabilite la art. 52.

(2) Procedura de certificare stabilită în prezentul articol se aplică inclusiv în raport cu întreprinderile de gaze naturale controlate de operatorii sistemelor de transport care au fost deja certificați în conformitate cu prevederile art. 36.

(3) Agenția examinează cererea privind certificarea și documentele anexate și refuză certificarea operatorului instalației de stocare, cu respingerea cererii privind certificarea operatorului instalației de stocare în cazul în care constată că o persoană care, în mod direct sau indirect, controlează sau își exercită

vreun drept asupra operatorului instalației de stocare în sensul art. 25, ar putea pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie sau interesele esențiale în materie de securitate ale Republicii Moldova sau ale Comunității Energetice. La examinarea acestui aspect Agenția ține cont de orice risc pentru securitatea aprovizionării cu energie la nivel național, regional sau la nivelul Comunității Energetice, precum și de orice atenuare a unui astfel de risc, care rezultă, printre altele, din:

a) dreptul de proprietate, aprovizionarea sau alte relații comerciale care ar putea afecta în mod negativ stimulentele și capacitatea operatorului instalației de stocare de a umple instalația de stocare subterană;

b) drepturile și obligațiile Comunității Energetice față de țara terță respectivă, conform principiilor dreptului internațional, inclusiv de drepturile și de obligațiile care rezultă din oricare acord încheiat cu una sau cu mai multe țări terțe la care Comunitatea Energetică este parte și în care sunt abordate aspecte legate de securitatea aprovizionării cu energie;

c) drepturile și obligațiile Republicii Moldova în raport cu țara terță în cauză, în conformitate cu acordurile încheiate cu țara respectivă, în măsura în care acestea nu contravin Tratatului Comunității Energetice;

d) orice alte fapte și circumstanțe specifice ale cazului respectiv.

(4) Ca măsură alternativă la refuzul privind certificarea operatorului instalației de stocare conform alin. (3), Agenția este în drept să aprobe hotărârea privind certificarea operatorului instalației de stocare sub rezerva stabilirii unor condiții care să garanteze atenuarea suficientă a riscurilor care ar putea influența în mod negativ constituirea de stocuri în instalațiile de stocare subterană, doar dacă aplicabilitatea condițiilor stabilite poate fi asigurată prin implementarea și monitorizarea efectivă a acestora. Astfel de condiții pot include, în special, obligația proprietarului instalației de stocare sau a operatorului instalației de stocare de a transfera gestionarea instalației de stocare către o parte terță.

(5) În cazul în care Agenția constată că riscurile pentru securitatea aprovizionării cu energie nu pot fi eliminate prin stabilirea de condiții în conformitate cu alin. (4), inclusiv prin obligarea proprietarului instalației de stocare sau a operatorului instalației de stocare de a transfera către o parte terță gestionarea instalației de stocare și, prin urmare, refuză certificarea, aceasta întreprinde următoarele acțiuni:

a) solicită proprietarului instalației de stocare sau operatorului instalației de stocare, ori oricărei persoane despre care consideră că ar putea pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie sau interesele esențiale în materie de securitate ale Comunității Energetice sau ale oricărei țări părți a Comunității Energetice să cedeze acțiunile sau drepturile pe care le deține cu titlu de proprietate asupra instalației de stocare sau în cadrul operatorului instalației de stocare și stabilește un termen pentru o astfel de cedare;

b) stabilește, după caz, măsuri provizorii pentru a asigura că o astfel de persoană nu poate exercita niciun control sau drept asupra respectivului proprietar al instalației de stocare sau operator al instalației de stocare până la cedarea participațiilor sau a drepturilor de proprietate;

c) stabilește compensații în conformitate cu legislația în vigoare.

(6) În termen de 18 luni de la data înregistrării cererii privind certificarea, precum și a documentelor menționate la alin. (1), Agenția elaborează proiectul hotărârii cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare sau refuză certificarea în condițiile stabilite în prezentul articol, cu indicarea motivelor de refuz.

(7) Agenția, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare, expediază în adresa Secretariatului Comunității Energetice proiectul hotărârii cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare, anexând toate informațiile relevante în acest sens. În termen de 25 zile lucrătoare de la primirea notificării, Secretariatul Comunității Energetice prezintă Agenției avizul său referitor la proiectul hotărârii cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare. În cazul în care, în termenul stabilit, Secretariatul Comunității Energetice nu emite un aviz, se consideră că acesta nu a avut niciun fel de obiecții la proiectul hotărârii respective.

(8) În termen de cel mult 25 zile lucrătoare de la primirea avizului Secretariatului Comunității Energetice sau de la expirarea termenului stabilit la alin. (7) pentru emiterea avizului respectiv de către Secretariatul Comunității Energetice, Agenția adoptă hotărârea cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare, ținând cont de avizul Secretariatului Comunității Energetice emis în conformitate cu alin. (7).

(9) Hotărârea Agenției cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare și avizul Secretariatului Comunității Energetice se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pe pagina web oficială a Agenției și pe cea a Comunității Energetice.

(10) Operatorul instalației de stocare se consideră certificat numai după publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a hotărârii cu privire la certificare, adoptată de Agenție conform prezentului articol.

Articolul 52². Monitorizarea respectării principiilor de certificare a operatorului instalației de stocare

(1) Operatorul instalației de stocare notifică Agenția cu privire la orice tranzacție planificată care ar necesita o reevaluare a conformității acestuia cu cerințele de certificare prevăzute la art. 52¹.

(2) Agenția monitorizează în mod continuu respectarea de către operatorul instalației de stocare a cerințelor de certificare prevăzute în prezenta lege. Agenția inițiază o procedură de certificare în scopul reevaluării respectării cerințelor în oricare din următoarele circumstanțe:

a) la primirea unei notificări din partea operatorului instalației de stocare certificat cu privire la intenția acestuia de a pune în funcțiune o nouă instalație de stocare subterană a gazelor naturale, în temeiul alin. (3) din prezentul articol;

b) la primirea unei notificări din partea operatorului instalației de stocare cu privire la orice tranzacție planificată care ar necesita o reevaluare a conformității acestuia cu cerințele de certificare prevăzute la art. 52¹;

c) din proprie inițiativă, în cazul în care dispune de informații ce atestă faptul că o modificare planificată a drepturilor sau a influenței asupra unui operator al instalației de stocare ar putea duce la nerespectarea cerințelor stabilite la art. 52 și 52¹;

d) la cererea motivată a Secretariatului Comunității Energetice.

(3) Operatorul instalației de stocare care a fost certificat în conformitate cu prezenta lege și care intenționează să pună în funcțiune o nouă instalație de stocare subterană a gazelor naturale este obligat să notifice despre acest fapt Agenția și să prezinte documentele necesare stabilite la art. 52¹ alin. (1) în vederea inițierii unei noi proceduri de certificare.

(4) Agenția elaborează proiectul hotărârii cu privire la certificare în termen de 18 luni de la data primirea notificării prevăzute la alin. (2) lit. a) și b) expediate de operatorul instalației de stocare, de la constatarea circumstanței stabilite la alin. (2) lit. c) sau de la primirea cererii motivate a Secretariatului Comunității Energetice. Agenția efectuează certificarea cu respectarea cerințelor și a procedurii stabilite la art. 52¹.”.

11. Articolul 53 se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(5) Operatorul instalației de stocare întreprinde toate măsurile necesare pentru a asigura funcționarea continuă a instalațiilor de stocare subterană a gazelor naturale pe care le exploatează. Încetarea funcționării unei instalații de stocare subterană poate fi realizată numai în cazul în care nu sunt respectate cerințele tehnice și de siguranță sau în cazul în care Agenția constată, în urma unei evaluări și ținând cont de avizul Secretariatului Comunității Energetice, faptul că încetarea funcționării acesteia nu ar diminua securitatea aprovizionării cu gaze naturale la nivel național sau la nivelul Comunității Energetice.

(6) În cazul în care, urmare a evaluării efectuate în conformitate cu alin. (5), Agenția constată că încetarea funcționării unei instalații de stocare este de natură să diminueze securitatea aprovizionării cu

gaze naturale la nivel național sau la nivelul Comunității Energetice, iar încetarea funcționării unei instalații de stocare subterană nu este permisă, Agenția poate stabili măsuri compensatorii adecvate pentru a asigura continuitatea operării instalației de stocare respective.”.

12. Articolul 56:

1) la alineatul (3), textul „Regulamentul privind depozitul de stocare” se substituie cu textul „Regulamentul privind instalația de stocare”;

2) la alineatul (4), cuvintele „acestui depozit” se substituie cu cuvintele „acestei instalații de stocare”.

13. Articolul 58 alineatul (5), cuvintele „unui nou depozit de stocare” se substituie cu cuvintele „unei noi instalații de stocare”.

14. Articolul 80:

1) După alin. (3) se completează cu alin. (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Consumatorii finali care au încheiat contract cu furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89, are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului cu condiția că și-a onorat obligațiile de plată a gazelor naturale consumate față de furnizorul respectiv și a fost aplicată componenta de echitate prevăzută la art. 99 alin. (3), de asemenea are dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale. Componenta de echitate prevăzută la art. 99 alin. (3) se aplică și în cazul rezoluțiunii contractului de furnizare gaze încheiat cu un furnizor ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89.”

2) Alin. (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Consumatorii casnici și societățile comerciale mici beneficiază de dreptul la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public în conformitate cu cerințele stabilite la art.89. Pentru locurile de consum la care consumatorii finali fac uz de dreptul de a schimba furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89 și încheie un contract de furnizare a gazelor naturale, la preț negociat sau consumatorii finali rezoluționează contractul de furnizare gaze încheiat cu un furnizor ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89, acesta este în drept să revină la furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public stabilite la art. 89, la expirarea termenului de 12 luni de la data desfacerii contractului de furnizare a gazelor naturale la preț reglementat.”

3) La sfârșit, alin. (7) se completează cu următoarea frază:

„Nu se permite încheierea de către consumatorii noncasnici a două sau mai multe contracte de furnizare a gazelor naturale pentru același loc de consum, în cazul în care unul din contractele de furnizare a gazelor naturale ale consumatorului respectiv este încheiat cu un furnizor ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89.”

15. Articolul 85 se completează cu alineatele (9¹) cu următorul cuprins:

„(9¹) Achizițiile de gaze naturale a furnizorilor ce își desfășoară activitatea în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 și 90 se consideră achiziție curentă și se efectuează de către conducerea executivă a furnizorilor respectivi fără a fi necesare aprobările pentru tranzacții de proporții prevăzute de Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni.”

16. Articolul 89:

1) alineatul (2) se completează cu un enunț, cu următorul cuprins:

”Prin Hotărârea adoptată în acest sens, Agenția poate stabili condiții și cerințe specifice privind îndeplinirea obligației de serviciu public de a furniza gaze naturale consumatorilor finali specificați la alin.(1).”;

2) La alin. (3) după cuvintele ”se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale” se inserează textul ”și în Hotărârea adoptată conform alin. (2)”;

3) se completează cu alineatele (3¹)-(3³) cu următorul cuprins:

„(3¹) Agenția suspendă prin hotărâre obligația de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol, în unul din următoarele cazuri:

- a) furnizorul respectiv nu îndeplinește obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali, pentru motive neimputabile acestuia;
- b) furnizorului respectiv i-a fost suspendată licența de furnizare a gazelor naturale.

(3²) La adoptarea deciziei de suspendare a obligației de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol, Agenția desemnează temporar, pentru o perioadă ce nu depășește 12 luni, un alt furnizor care să preia obligația de serviciu public respectivă și stabilește condițiile de exercitare a acesteia, inclusiv prețul reglementat.

(3³) Agenția revocă prin hotărâre obligația de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol, în unul din următoarele cazuri:

- a) furnizorul respectiv refuză să îndeplinească obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali;
- b) furnizorul respectiv nu îndeplinește obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali, cu excepția situației în care neîndeplinirea obligației nu îi este imputabilă;
- c) furnizorul respectiv nu înlătură în termenul stabilit de Agenție circumstanțele care au dus la suspendarea obligației de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali;
- d) furnizorului respectiv i-a fost retrasă licența de furnizare a gazelor naturale.”

17. Articolul 90:

1) Alin. (2) se completează, după prima frază, cu următorul enunț: ” Prin Hotărârea adoptată în acest sens, Agenția poate stabili condiții și cerințe specifice privind îndeplinirea obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune, inclusiv, dar fără a se limita la disponibilitatea surselor de furnizare a cantităților necesare de gaze naturale pentru a asigura îndeplinirea obligației de serviciu public respective.”

2) se completează cu alineatele (13¹)-(13³) cu următorul cuprins:

„(13¹) Agenția suspendă prin hotărâre obligația de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol, în unul din următoarele cazuri:

- a) furnizorul respectiv nu îndeplinește obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune, pentru motive neimputabile acestuia;
- b) furnizorului respectiv i-a fost suspendată licența de furnizare a gazelor naturale.

(13²) La adoptarea deciziei de suspendare a obligației de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol, Agenția desemnează temporar, pentru o perioadă ce nu depășește 12 luni, un alt furnizor care să preia obligația de serviciu public respectivă și condițiile de exercitare a acesteia, inclusiv prețul reglementat.

(13³) Agenția revocă prin hotărâre obligația de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol, în unul din următoarele cazuri:

- a) furnizorul respectiv refuză să îndeplinească obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune;
- b) furnizorul respectiv nu îndeplinește obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune, cu excepția situației în care neîndeplinirea obligației nu îi este imputabilă;
- c) furnizorul respectiv nu înlătură în termenul stabilit de Agenție circumstanțele care au dus la suspendarea obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune;
- d) furnizorului respectiv i-a fost retrasă licența de furnizare a gazelor naturale.”

18. Articolul 94:

1) alineatul (1), cuvintele „ și furnizorii” se substituie cu textul „ , traderii și furnizorii”;

2) alin. 5 va avea următorul cuprins:

„(5) Participanții la piața angro a gazelor naturale, inclusiv operatorii sistemelor de transport în legătură cu alocarea capacităților, sunt obligați să prezinte Agenției informații cu privire la tranzacțiile încheiate în modul și termenele stabilite printr-o hotărâre a Agenției adoptată în acest sens. Participanții la piața angro a gazelor naturale, inclusiv operatorii sistemelor de transport în legătură cu alocarea capacităților sunt obligați să păstreze timp de cel puțin 5 ani informațiile și documentele aferente tranzacțiilor încheiate.”.

19. Articolul 98:

1) la alin. (2) lit. (d) textul „pentru furnizarea de ultimă opțiune, ” se exclude.

2) la alin. (2), se completează cu lit. (d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) preturile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune, care țin cont de un coeficient de imprecizie și alte riscuri asociate;”

20. Articolul 99 alin. (3) lit. (a) se completează la sfârșit cu o liniuță nouă, cu următorul cuprins:

„ - componenta de echitate, care reprezintă obligațiuni de plată reciprocă ca urmare a relației contractuale.”

21. Articolul 99¹ se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:

„(10) Agenția poate aproba o reducere de până la 100% la tarifele pentru serviciul de transport al gazelor naturale bazate pe capacitate în punctele de intrare din instalațiile de stocare și în punctele de ieșire către acestea, cu excepția cazului și în măsura în care aceste instalații, care sunt conectate la mai multe rețele de transport al gazelor naturale, sunt utilizate pentru a concura cu unul sau mai multe puncte de interconectare.”.

22. Articolul 103:

1) alineatul (4) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) principiile ce urmează a fi respectate la evaluarea națională a riscurilor care afectează securitatea aprovizionării cu gaze naturale;”;

2) alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se revizuieste la necesitate, sau la solicitarea Secretariatului Comunității Energetice.”.

23. Articolul 104:

1) La alin. (3) lit. (n), textul „și prin interconexiuni” se modifică cu textul „și prin asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni”.

2) alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Planul de acțiuni se revizuieste o dată la 4 ani sau mai devreme, în caz de necesitate, sau la solicitarea Secretariatului Comunității Energetice. Planul de acțiuni se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”.

3) se completează cu alin. (6) cu următorul cuprins:

„(6) Guvernul poate să delege autorităților publice, operatorilor de sistem și altor entități sarcini specifice prevăzute în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale. Sarcinile delegate se execută sub supravegherea organului central de specialitate și se precizează în Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale.”

24. Articolul 105:

1) la alineatul (1), cuvintele „se constată” se substituie cu cuvintele „se semnalează”, iar cuvintele „se confirmă” se substituie cu cuvintele „se constată”;

2) la alineatul (2), textul „constată existența unei situații excepționale pe piața gazelor naturale” se substituie cu textul „identifică semnalele unei potențiale situații excepționale în sectorul gazelor naturale”;

3) la alineatul (10), textul „Grupului de coordonare privind securitatea aprovizionării Comunității Energetice” se substituie cu textul „Grupului de coordonare privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale din cadrul Comunității Energetice”.

25. Articolul 108¹:

1) în denumire, textul „stocurilor de gaze naturale necesare pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale” se substituie cu textul „stocurilor de securitate”;

2) la alineatul (1), textul „stocuri de gaze naturale” se substituie cu textul „stocuri de securitate”, iar textul „Stocurile de gaze naturale pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale (în continuare – *stocuri de securitate*)” se substituie cu textul „Stocurile de securitate”;

3) la alineatul (2), textul „31 martie” se substituie cu textul „30 aprilie”;

4) alineatul (5) la sfârșit se completează cu următorul text:

„Hotărârile Agenției cu privire la contribuțiile financiare se aprobă în regim de urgență, în conformitate cu articolul 9 alin.(7).”;

5) alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Gazele naturale care fac obiectul stocurilor de securitate se utilizează, total sau parțial, în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în cazul constatării situației de alertă sau de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, sau declararea stării de urgență de către Parlament în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.”;

6) se completează cu alineatul (12) cu următorul cuprins:

„(12) Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate este obligată să țină evidența separată a tranzacțiilor încheiate în legătură cu crearea și menținerea stocurilor de securitate și să informeze Guvernul și Agenția în legătură cu fiecare tranzacție încheiată, cu prezentarea documentelor aferente la cererea acestora. Informațiile privind tranzacțiile încheiate vor include:

- cantitatea gazelor naturale procurate;
- prețul de achiziție;
- vânzătorul;
- acordurile aferente privind stocarea și livrarea gazelor naturale;
- alte date relevante.”.

26. Se completează cu articolele 108²-108⁴ cu următorul cuprins:

„Articolul 108². Obligația de stocare a gazelor naturale

(1) În vederea atenuării șocurilor de preț pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, în spiritul solidarității cu țările părți ale Comunității Energetice și statele membre ale Uniunii Europene, Guvernul impune prin hotărâre unui furnizor de gaze naturale sau unui trader, care dispune de experiență în efectuarea tranzacțiilor cu gaze naturale și stocarea acestora (în continuare – titularul obligației de stocare), obligația privind stocare a unei anumite cantități de gaze naturale în instalațiile de stocare din țări părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene (în continuare – obligația de stocare). Obligația de stocare poate fi impusă inclusiv entităților pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, care țin evidență separată a stocurilor respective. Obligația de stocare prevăzută la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.

(2) Cantitatea de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare se stabilește anual de către Guvern până la 30 aprilie, în baza propunerii organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, conform calculelor efectuate de Agenție, reieșind din cantitatea totală de gaze naturale ce necesită a fi constituită în calitate de stocuri în instalațiile de stocare în conformitate cu art. 4, alin. (21), din care se deduce cantitatea de gaze naturale stocată în calitate de stocuri de securitate în condițiile stabilite la art. 108¹, precum și ținând cont de principiul stabilit la alin. (3). Titularul obligației de stocare asigură crearea stocurilor de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare până la 1 octombrie, cu posibilitatea utilizării începând cu 1 noiembrie.

(3) În cazul în care capacitatea de transport a interconexiunilor existente sau alte limitări de ordin tehnic nu permit utilizarea integrală, în perioada 1 noiembrie – 31 martie, a stocurilor de gaze naturale

ce urmează a fi create în cadrul obligației de stocare, se va asigura doar stocarea cantităților de gaze naturale posibil a fi utilizate din punct de vedere tehnic.

La realizarea obligației de stocare, inclusiv la alegerea instalațiilor de stocare care urmează a fi utilizate pentru crearea stocurilor de gaze naturale, titularul obligației de stocare ține cont de limitările de ordin tehnic care pot afecta livrarea gazelor naturale stocate, inclusiv de capacitatea de stocare disponibilă a instalațiilor de stocare, capacitatea tehnică a interconexiunilor cu țara pe teritoriul căreia sunt amplasate instalațiile de stocare respective, precum și de capacitățile de extracție, raportate la consumul zilnic mediu pentru perioada 1 noiembrie – 31 martie din ultimii 5 ani calendaristici.

(4) În cazul în care Guvernul decide crearea de stocuri de combustibil alternativ de către anumiți participanți la piața gazelor naturale sau autorități publice, care pot fi utilizate pentru a înlocui consumul de gaze naturale, obligația de stocare poate fi redusă în mod echivalent și se consideră a fi îndeplinită parțial de obligația echivalentă de a stoca alți combustibili decât gazele naturale.

Reducerea obligației de stocare se aplică în măsura în care obligația respectivă nu poate fi executată din motive ce țin de existența unor limitări de ordin tehnic sau din motive ce țin de existența unor riscuri majore în ceea ce privește asigurarea continuității livrării gazelor naturale prin interconexiuni în cantitățile necesare sau la parametri de calitate stabiliți.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice despre existența circumstanțelor prevăzute în prezentul alineat și despre intenția de a reduce cantitatea de gaze naturale, care face obiectul obligației de stocare, prin înlocuirea acesteia cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili decât gazele naturale.

Articolul 108³. Realizarea obligației de stocare a gazelor naturale

(1) Titularul obligației de stocare achiziționează gazele naturale destinate executării obligației de stocare prin procedură competitivă de achiziție sau cu respectarea regulilor utilizate pe piețele de gaze naturale, pe platformele de tranzacționare pe care se achiziționează gazele naturale. În mod excepțional, titularul obligației de stocare poate achiziționa gaze naturale prin intermediul unor contracte negociate direct, cu condiția demonstrării către Agenție a competitivității prețului de achiziție în baza unor contracte negociate direct față de procedura competitivă de achiziție.

(2) În vederea executării obligației prevăzute de prezentul articol, titularul obligației de stocare întreprinde acțiunile necesare pentru a rezerva capacitatea în instalațiile de stocare și capacitatea de transport la punctele de interconectare transfrontaliere, precum și încheie acordurile relevante cu operatorii instalațiilor de stocare sau cu alți participanți la piața gazelor naturale din țările părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii Europene în care există astfel de instalații de stocare.

(3) Titularul obligației de stocare este obligat să țină evidența separată a tranzacțiilor încheiate în legătură cu executarea obligației de stocare și să informeze Guvernul și Agenția în legătură cu fiecare tranzacție încheiată, cu prezentarea documentelor aferente, la cererea acestora. Informațiile privind tranzacțiile încheiate vor include fără a se limita:

- cantitatea gazelor naturale procurate;
- prețul de achiziție;
- vânzătorul;
- acordurile aferente privind stocarea și livrarea gazelor naturale;
- alte date relevante.

(4) Costurile legate de crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare includ costul gazelor naturale, costul contractării serviciului de stocare, costurile aferente eliberării și transportării stocurilor respective, precum și alte costuri ale titularului obligației de stocare. Pentru realizarea obligației stabilite în prezentul articol, titularul obligației de stocare poate utiliza resurse proprii sau poate beneficia de împrumuturi externe contractate direct de către acesta – surse financiare recreditate din contul împrumuturilor de stat externe contractate de Guvern în numele Republicii

Moldova, și/sau de resurse financiare alocate din bugetul de stat, cu recuperarea acestora după punerea în circulație a gazelor naturale în conformitate cu alin. (5) - (12). Pentru realizarea obligației de stocare, titularul obligației de stocare poate beneficia de granturi ori de alte surse nerambursabile, care nu se iau în considerație la stabilirea de către Agenție a prețului reglementat prevăzut la alin. (7).

(5) Gazele naturale stocate în contextul executării obligației de stocare pot fi puse în circulație pe piața gazelor naturale de către titularul obligației de stocare în perioada 1 noiembrie – 31 martie. Cantitatea exactă de gaze naturale care poate fi vândută lunar în perioada respectivă corespunde cu cantitatea de gaze naturale stocată în contextul executării obligației de stocare disponibilă în prima zi a fiecărei luni, împărțită la numărul de luni rămase până la data de 1 aprilie.

(6) Cel târziu până la 10 octombrie a fiecărui an, titularul obligației de stocare expediază tuturor furnizorilor de pe piața cu amănuntul un contract-cadru elaborat după modelul EFET. Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilită la art. 89 semnează contractele-cadru respective până la 20 octombrie. Cantitățile exacte care urmează a fi vândute către fiecare furnizor de pe piața cu amănuntul se comunică ulterior de către titularul obligației de stocare, conform alin. (8).

(7) Agenția aprobă până la 10 octombrie al fiecărui an prețul reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare (în continuare – prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale). În acest scop, titularul obligației de stocare este obligat să prezinte Agenției până la 3 octombrie a fiecărui an, documentele care confirmă costurile justificate legate de crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Agenția aprobă până la 10 octombrie cota de piață care revine fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul. Hotărârile Agenției prevăzute de prezentul alineat se aprobă în regim de urgență, în conformitate cu articolul 9 alin. (7).

(8) În termen de 3 zile lucrătoare de la aprobarea de către Agenție a hotărârilor prevăzute la alin. (7), și ulterior până la data de 15 a lunii noiembrie și decembrie, titularul obligației de stocare expediază în adresa fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul oferta în care indică prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale și cantitățile de gaze naturale propuse pentru achiziționare, distribuite după cum urmează: cantități lunare - pentru perioada noiembrie-decembrie și o cantitate trimestrială pentru perioada ianuarie-martie. La determinarea cantităților ce urmează a fi vândute fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul, titularul obligației de stocare ține cont de cota de piață pe care o deține furnizorul respectiv pe piața gazelor naturale, stabilită de Agenție în conformitate cu alin. (7).

(9) În cazul în care decid să achiziționeze gaze naturale de la titularul obligației de stocare, în termen de până la a 20-a zi a lunii octombrie, noiembrie și decembrie, furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale îl notifică pe acesta, cu privire la intenția de a achiziționa gaze naturale în perioada următoare și încheie, după caz, contracte individuale la contractele-cadru semnate conform alin. (6).

(10) În cazul în care un furnizor sau mai mulți furnizori de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale nu expediază în adresa titularului obligației de stocare notificarea menționată la alin. (9) sau dacă indică în notificarea expediată o cantitate de gaze naturale mai mică decât cea propusă în ofertă, în conformitate cu principiul stabilit la alin. (5), titularul obligației de stocare include cantitatea rămasă disponibilă în ofertele expediate furnizorilor de pe piața cu amănuntul pentru perioadele următoare calculată proporțional cotelor de piață și volumelor menționate în notificările expediate conform alin. (9).

(11) În cazul în care, la situația de după 20 decembrie, în urma notificărilor depuse de furnizorii de pe piața cu amănuntul, rămân cantități de gaze naturale disponibile, titularul obligației de stocare poate să le vândă, prioritar pe piața de gaze naturale din Republica Moldova, sau pe alte piețe de gaze naturale la care are acces, în condiții transparente și nediscriminatorii și la un preț nu mai mic decât prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale, aprobat de Agenție conform alin. (7).

(12) Cantitatea de gaze naturale stocată în contextul executării obligației de stocare, rămasă disponibilă la 1 aprilie urmează a fi menținută în contul stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare pentru următoarea perioadă calendaristică. Cantitatea de gaze naturale rămasă disponibilă la expirarea perioadei stabilite la art. 114 alin. (18¹) se pune în circulație în condițiile stabilite de Guvern, iar titularul obligației de stocare poate primi compensație financiară conform alin. (15).

(13) Profitul suplimentar celui reglementat, obținut de titularul obligației de stocare din vânzarea gazelor naturale conform alin. (11) se raportează către Agenție și se utilizează pentru crearea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare în următoarea perioadă calendaristică, pentru reducerea cheltuielilor legate de stocare sau pentru reducerea unei eventuale compensații financiare aplicate conform alin. (15).

(14) În cazul constatării situației de alertă sau de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, sau în cazul declarării de către Parlament a stării de urgență în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, conform deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, titularul obligației de stocare pune în circulație pe piața gazelor naturale pe parcursul anului, parțial sau total, cantitatea disponibilă de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

(15) Titularul obligației de stocare căruia i-a fost impusă obligația de stocare poate primi stimulente sau compensații financiare pentru deficitul de venituri sau pentru costurile suportate de acesta ca urmare a respectării obligației de stocare, în cazul în care deficitul sau costurile respective nu pot fi acoperite prin veniturile obținute din activitatea desfășurată în legătură cu executarea obligației de stocare. Stimulentele sau compensațiile financiare se stabilesc în conformitate cu mecanismul prevăzut prin Hotărâre de Guvern, în baza calculului Agenției. În cazul în care stimulentele sau compensația financiară este finanțată printr-o plată inclusă în tariful pentru serviciul de transport sau în facturile emise de operatorii sistemelor de transport pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale, plata respectivă nu se aplică punctelor de interconectare transfrontaliere.

Articolul 108⁴. Mecanismul de partajare a eforturilor pentru îndeplinirea obiectivului de creare a stocurilor

(1) La decizia Guvernului, obligația de stocare prevăzută la art. 108² poate fi înlocuită integral sau parțial prin intermediul unui mecanism de partajare a eforturilor cu una sau mai multe țări părți ale Comunității Energetice, state membre ale Uniunii Europene care dispun de instalații de stocare a gazelor naturale (în continuare mecanismul de partajare), stabilit într-un tratat interstatual sau interinstituțional încheiat în acest sens.

(2) La elaborarea mecanismului de partajare, Guvernul ține cont de informațiile relevante ale celei mai recente evaluări a riscurilor efectuate în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, precum și de următoarele:

a) costul sprijinului financiar pentru îndeplinirea obiectivului de creare a stocurilor de gaze naturale, stabilit pentru țara parte a Comunității Energetice, statul membru al Uniunii Europene pe teritoriul căreia/căruia sunt amplasate instalațiile de stocare, excluzând alte costuri legate de îndeplinirea oricăror obligații ce țin de crearea stocurilor în scopuri strategice;

b) volumele de gaze naturale necesare pentru a satisface cererea consumatorilor protejați, în cazurile stabilite la articolul 103, alin. (4), lit. b);

c) limitările de ordin tehnic, inclusiv capacitatea de stocare disponibilă a instalațiilor de stocare, capacitatea tehnică transfrontalieră de transport și capacitățile de extracție.

(3) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice și Grupul de coordonare privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale din cadrul Comunității Energetice cu privire la mecanismul de partajare ce urmează a fi implementat.”.

27. Articolul 114:

1) La alin. (4) după prima frază se completează cu textul „Prin derogare de la art. 89 alin. (1), art. 85 alin. (7) și art. 90 alin. (8), pentru locurile de consum la care consumatorii finali au decis să procure gaze naturale la prețuri de piață, în bază de contract negociat bilateral, între furnizor și aceștia, și care ulterior și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale) și nu pot să își aleagă un alt furnizor și să semneze contracte de furnizare a gazelor naturale la preț negociabil, sînt

în drept să solicite semnarea contractelor de furnizare a gazelor naturale, în condiții reglementate, cu furnizorii care asigură furnizarea gazelor naturale consumatorilor finali în contextul obligației de serviciu public de ultimă opțiune stabilite la art. 90.”

2) se completează cu alineatul (16¹) cu următorul cuprins:

„(16¹) Propunerile de dezvoltare a capacității bidirecționale, inclusiv propunerile argumentate privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, precum și cererile de derogare prevăzute la art. 42¹ se prezintă de către operatorii sistemelor de transport cel târziu la **1 februarie 2024** și doar pentru interconexiunile existente la 1 noiembrie 2021, iar pentru interconexiunile noi - după finalizarea studiului de fezabilitate, însă înainte de începerea etapei de proiectare tehnică detaliată a infrastructurii respective.”

3) se completează cu alineatul (18¹) cu următorul cuprins:

„(18¹) Prevederile stabilite la articolul 4 alin.(2¹), articolul 99¹ alin. (10) și articolele 108² și 108³ se aplică până la 1 aprilie 2025.”.

28. Se completează cu o Anexă cu următorul cuprins:

„ Anexă

Examinarea cererilor privind capacitățile bidirecționale la interconexiuni

1. Pentru a dezvolta sau pentru a majora capacitatea bidirecțională pe o interconexiune, sau pentru a obține sau a prelungi o derogare de la obligația respectivă, operatorul sistemului de transport prezintă Agenției, care este autoritatea competentă pentru punerea în aplicare a prevederilor prezentei Anexa și art. 421, după consultarea tuturor operatorilor de transport potențial vizați:

a) o propunere de dezvoltare a unei capacități fizice permanente pentru transportul gazelor naturale în ambele direcții pe interconexiune, pentru a asigura capacitate bidirecțională permanentă în ceea ce privește direcția inversată a fluxului (în continuare – propunere de dezvoltare a capacității bidirecționale); sau

b) o cerere de derogare de la obligația de a asigura capacitate bidirecțională/o cerere de prelungire a derogării de la obligația de a asigura capacitate bidirecțională (în continuare – cerere de derogare).

2. Operatorul sistemului de transport colaborează cu operatorul sistemului de transport adiacent în vederea prezentării unei propuneri comune de dezvoltare a capacității bidirecționale sau a unei cereri de derogare comune.

3. Propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare trebuie să includă o analiză cost-beneficiu, efectuată în conformitate cu metodologiile relevante stabilite în cadrul Comunității Energetice și se bazează pe următoarele elemente:

a) o evaluare a cererii pe piața gazelor naturale;

b) previziunile privind cererea și oferta;

c) impactul economic posibil asupra infrastructurii existente;

d) un studiu de fezabilitate;

e) costurile capacității bidirecționale, incluzând consolidarea necesară a sistemului de transport;

f) beneficiile pentru siguranța furnizării de gaze naturale, luând în considerare posibila contribuție a capacității bidirecționale la îndeplinirea standardului privind infrastructura prevăzut la art. 103 alin. (4).

4. La prezentarea propunerii de dezvoltare a capacității bidirecționale, operatorii sistemelor de transport pot depune o propunere argumentată privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție.

5. La recepționarea propunerii de dezvoltare a capacității bidirecționale sau a cererii de derogare, Agenția, în coordonare cu autoritatea de reglementare implicată consultă, fără întârziere, cu privire la propunerea sau cererea respectivă autoritățile competente responsabile pentru punerea în aplicare a prevederilor ce țin de asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni din țările părți ale Comunității Energetice, din Statele Membre ale Uniunii Europene care, în conformitate cu rezultatele evaluării naționale a riscurilor realizată conform Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, ar putea beneficia de pe urma capacității bidirecționale, precum și Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de reglementare al Comunității Energetice. Părțile consultate sunt în drept să emită

o opinie cu privire la propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare în cauză în termen de cel mult 4 luni de la primirea solicitării Agenției.

6. La primirea propunerii de dezvoltare a capacității bidirecționale, care este însoțită de propunerea privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția cooperează cu autoritatea de reglementare implicată și, după consultarea dezvoltatorilor proiectului ce vizează dezvoltarea capacității bidirecționale în cauză, adoptă în termen de cel mult 6 luni decizii coordonate cu privire la alocarea transfrontalieră a costurilor de investiții, care vor fi suportate de către fiecare operator al sistemului de transport implicat în proiectul de dezvoltare a capacității bidirecționale, cu respectarea prevederilor alin. (2) - (5) din articolul 42¹. În cazul în care Agenția și autoritatea de reglementare implicată nu ajung la un consens în termenul respectiv, Agenția informează, fără întârziere, despre acest fapt organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de reglementare al Comunității Energetice .

7. Agenția cooperează cu autoritatea competentă responsabilă pentru punerea în aplicare a prevederilor ce țin de asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni din cealaltă parte implicată (în continuare – autoritatea competentă implicată) și adoptă o decizie coordonată în ceea ce privește propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare, în baza rezultatelor evaluării naționale a riscurilor efectuată conform Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, a informațiilor specificate la punctul 3 din prezenta Anexă și a opiniilor prezentate conform punctului 5 din prezenta Anexă, precum și ținând cont de securitatea aprovizionării cu gaze naturale și de contribuția acestora la funcționarea pieței gazelor naturale. Decizia coordonată se adoptă în termen de 2 luni de la expirarea termenului stabilit la punctul 5 din prezentul articol, cu excepția cazului în care opiniile părților consultate conform prevederii respective au fost recepționate până la termenul respectiv sau după expirarea termenului de 6 luni pentru adoptarea unei decizii coordonate de către autoritățile de reglementare implicate, stabilit la punctul 6 din prezenta Anexă.

8. Prin decizia coordonată prevăzută la punctul 7 din prezenta Anexă, Agenția și autoritatea competentă implicată:

a) acceptă propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale. Decizia respectivă trebuie să includă o analiză cost-beneficiu, un calendar de implementare, precum și modalitățile privind utilizarea ulterioară a capacității respective și trebuie să fie însoțită de decizia coordonată cu privire la alocarea transfrontalieră a costurilor, adoptată de autoritățile de reglementare în conformitate cu punctul 6 din prezenta Anexă;

b) acordă o derogare sau prelungește derogarea temporară pentru o perioadă de maximum patru ani, dacă analiza cost-beneficiu inclusă în decizie demonstrează că, capacitatea pe direcția inversată a fluxului nu ar duce la îmbunătățirea securității aprovizionării cu gaze naturale nici a unei din părțile implicate sau dacă respectivele costuri de investiție ar depăși cu mult potențialele beneficii pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale; sau

c) solicită operatorilor sistemelor de transport să modifice și să prezinte repetat, în termen de cel mult patru luni, propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare.

9. După consultarea autorității competente implicate, Agenția informează despre decizia coordonată prevăzută la punctul 7 din prezenta Anexă, precum și opiniile primite în urma consultărilor efectuate conform punctul 5 din prezenta Anexă, autorității de reglementare implicate, autorităților competente responsabile pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale și autorităților de reglementare care au prezentat o opinie în conformitate cu prevederile punctul 5 din prezenta Anexă, precum și Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de reglementare al Comunității Energetice.

10. Autoritățile competente responsabile pentru punerea în aplicare a prevederilor ce țin de asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni conform punctului 9 din prezenta Anexă sunt în drept să prezinte obiecții la decizia coordonată respectivă în termen de cel mult două luni de la primirea notificării. Obiecțiile în cauză se transmit autorităților care au adoptat decizia coordonată conform punctului 7 din prezenta Anexă, Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de reglementare al Comunității Energetice. Obiecțiile prezentate se limitează la fapte și la rezultatele evaluării efectuate în legătură cu

decizia respectivă, în special în ceea ce privește alocarea transfrontalieră a costurilor care nu a fost obiectul consultării efectuate în conformitate cu punctul 5 din prezenta Anexă.

11. Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice emit opinii cu privire la decizia coordonată, pe care le expediază inclusiv în adresa Agenției, în termenele și conform cerințelor stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice. În termen de cel mult 4 săptămâni de la recepționarea opiniei Secretariatului Comunității Energetice, Agenția, în coordonare cu autoritatea competentă implicată modifică decizia coordonată, luând în considerație, în cea mai mare măsură, avizul Secretariatul Comunității Energetice.

12. În cazul în care Agenția și autoritatea competentă implicată nu au fost în măsură să adopte o decizie coordonată în termenul stabilit la punctul 7 din prezenta Anexă, sau în cazul în care autoritățile de reglementare implicate nu au putut ajunge la un acord privind alocarea costurilor de investiție în termenul stabilit la punctul 6 din prezenta Anexă, Agenția informează despre acest fapt Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice cel târziu în ziua expirării termenului respectiv.

13. Secretariatul Comunității Energetice emite o opinie, în termenele și condițiile stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice, care cuprinde toate elementele unei decizii coordonate prevăzute la punctul 7 din prezenta Anexă, cu excepția principiilor privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, și remite opinia respectivă în adresa Agenției.

14. În cazul în care conform opiniei Secretariatului Comunității Energetice prevăzută la punctul 13 din prezenta Anexă, se constată necesitatea dezvoltării capacității bidirecționale, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice adoptă o decizie care vizează alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție în conformitate cu cerințele stabilite la alin. (3) – (5) din articolul 421 și în termenele stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice. Până la emiterea unei decizii privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice consultă autoritățile de reglementare implicate și operatorii sistemelor de transport implicați.

15. Agenția, operatorul sistemului de transport, Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sunt obligați să păstreze confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial.”.

Articolul II - (1) Pentru asigurarea creării conform prevederilor art. 108² și 108³ a stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare pentru perioada noiembrie 2023 – martie 2024:

- Guvernul, în termen de 10 zile lucrătoare de la intrare în vigoare a prezentei legi de modificare, aprobă hotărârea privind impunerea obligației de stocare a unei anumite cantități de gaze naturale și aprobarea cantităților de gaze naturale ce trebuie stocate;

- Agenția, în termen de 20 zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, aprobă hotărârea privind prețul reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare și privind stabilirea cotelor de piață a furnizorilor;

- Titularul obligației de stocare, în termen de 3 zile lucrătoare de la aprobare și intrarea în vigoare a hotărârii Agenției, expediază furnizorilor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale contractul-cadru prevăzute la art. 108³, alin. (6) și oferta prevăzută la art. 108³, alin. (8).

(2) În legătură cu crearea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare pentru perioada noiembrie 2023 – martie 2024, în cazul în care titularul obligației de stocare deține stocuri de gaze naturale, achiziționate anterior datei de intrare în vigoare a prezentei legi de modificare, stocurile respective pot fi luate în considerare în contul realizării obligației de stocare în perioada în cauză, cu condiția că sunt întrunite cerințele prevăzute la art. 108³ alin. (2) – (3). La stabilirea prețului la care urmează să fie vândute stocurile respective de gaze naturale de către titularul obligației de stocare către fiecare furnizor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, Agenția ține cont de cele mai mici costuri justificate suportate pe parcursul anului 2023 de către titularul obligației de stocare conform art. 108³ alin. (4).

Articolul III – Prezenta Lege intră în vigoare la publicarea în Monitorul Oficial.